

04.08.2011

м. Суми

**Про Програму розвитку
туризму в Сумському районі
на 2011-2015 роки**

З метою становлення та розвитку туристичної галузі в Сумському районі, як високорентабельної галузі економіки, важливого культурного і духовного розвитку громадян, керуючись підпунктом 16 пункту 1 статті 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», районна рада вирішила:

1. Затвердити Програму розвитку туризму в Сумському районі на 2011
—
2015 роки (додається).

2. Контроль за виконанням програми покласти на постійну комісію районної ради з питань соціально-культурного розвитку, соціального захисту населення, сім'ї та молоді.

Голова

І.В.Бояринова

**Додаток
до рішення шостої сесії
шостого скликання
Сумської районної ради
від 04.08.2011**

**Програма
розвитку туризму в Сумському районі
на 2011-2015 роки**

1.Паспорт

Програми розвитку туризму в Сумському районі на 2011-2015 роки (далі - Програма)

1	Ініціатор розроблення Програми	Відділ культури і туризму Сумської районної державної адміністрації
2	Дата, номер і назва розпорядчого документа органу виконавчої влади про розроблення Програми	“Програма розвитку туризму в області на 2011-2015 роки”, рішення Сумської обласної ради шостого скликання 5 сесії від 15.04.2011р.
3	Розробник Програми	Відділ культури і туризму Сумської районної державної адміністрації
4	Відповідальний виконавець Програми	Відділ культури і туризму Сумської районної державної адміністрації
5	Учасники Програми	Відділ у справах молоді та спорту, відділ освіти, управління економіки, відділ з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи, служба у справах дітей, відділ містобудування, архітектури та житлово-комунального господарства, сектор з питань внутрішньої політики райдержадміністрації, районний відділ управління МВС України в Сумській області, районна санітарно-епідеміологічна станція, філія “Сумський райавтодор ДП Сумський облавтодор”, сільські, селищні ради.
6	Термін реалізації Програми	2011-2015 роки
7	Етапи виконання Програми	1 етап - 2011-2012 роки 2 етап - 2013-2015 роки
8	Перелік місцевих бюджетів, що беруть участь у виконанні Програми	Районний бюджет, сільські, селищні бюджети.
9	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми, всього, у тому числі:	485 тис. гривень

9.1	коштів районного бюджету	409 тис. гривень
9.2	коштів сільських, селищних бюджетів	76 тис. гривень

2. Проблеми, на розв'язання яких спрямована Програма

Становлення туризму в районі як високорентабельної галузі економіки, важливого засобу культурного і духовного розвитку громадян набуває дедалі все більшого значення. Туристична галузь є важливим чинником стабільного й динамічного збільшення надходжень до бюджету, позитивно впливає на стан справ у багатьох галузях економіки (транспорт, торгівля, зв'язок, будівництво, сільське господарство тощо). Туризм сприяє підвищенню зайнятості населення, розвитку ринкових відносин, міжнародному співробітництву, залученню громадян до пізнання природи та історико-культурної спадщини краю.

Район має всі можливості для розвитку туристичної галузі та широко відкриває ворота в Україну на південному сході для друзів і гостей. Особливістю району є його розташування навколо обласного центру. Ці землі мають велику історико-культурну спадщину, оскільки їх заселення почалося близько 15 тисяч років тому. Найвідоміше з таких поселень – Битицьке городище, яке в 18 сторіччі за своїм політичним впливом та масштабами було рівне Києву та Чернігову. Серед пам'яток архітектури, яких в районі біля двадцяти, слід виділити церкву Різдва Пресвятої Богородиці в с. Юнаківка, Воскресенська церква (Казанської божої Матері) в с. Басівка, палацо-парковий ансамбль графа Камбурлея смт. Хотінь, палацо-парковий ансамбль поміщиків Лещинських в с. Кияниця та, мабуть, найвизначніший, садибний будинок Кондратьєвих – Суханових в смт. Низи, в якому щоліта з 1870 по 1880 роки гостював і творив геніальний російський композитор – П.І.Чайковський. Ще район славиться своїми музеями. Це народний музей Лесі Українки, народний музей ремесел та побуту Слобожанщини (с. Косівщина) та багато інших музеїв історико - краєзнавчого напрямку.

Важливою складовою туристичного потенціалу Сумського району є історико-культурна спадщина, вона нараховує 73 пам'ятки історії, 88 археології (з них: 3 національного значення – Битицьке городище, Зеленогайський Шпилівський археологічні комплекси), 2 пам'ятки монументального мистецтва (пам'ятники П.І.Чайковського та Л.Українки), 20 пам'яток архітектури, 2 палацо-паркові ансамблі (с. Кияниця, смт. Хотінь).

Сумський район бере участь в трьох обласних туристичних екскурсійних маршрутах: “ Літературна та музична Сумщина” (сmt. Низи, с. Косівщина), “Заповітними стежками Сумщини” (Кияницький парк), археологічний маршрут “Старожитності Сумщини” (Битицьке городище, Зеленогайський та Шпилівський археологічні комплекси).

Щорічно на території давньоруського городища біля села Могриця проходить міжнародний ленд-арт симпозіум “Могриця”, на якому творять прихильники мистецтва землі з багатьох куточків України та закордону.

В районі є всі умови для розвитку зеленого туризму. Є перспективи для прийому зелених туристів у тих селах, де є озера чи ліси, їх з задоволенням

відвідають мисливці та рибалки. На території району вже почали працювати садиба зеленого туризму підприємця Вакули В.М. (с. Бездрик), готельно-ресторанний комплекс “Ведмідь” (с. Стецьківка).

Район має перспективи для розвитку активного туризму та спорту. Діє Токарівська лижна база, планує розпочати свою роботу стрільково-розважальний клуб в с. Н.Сироватка.

Відділом культури і туризму виготовлені різноманітні рекламно-туристичні видавничі матеріали (туристична карта Сумського району, буклети “Сумський район – ворота в Україну”, “Музеї Сумського району”, “Народний музей Лесі Українки”), презентаційно-рекламна продукція туристичної тематики “Сумський район туристичний” (календар, пакет, папки, ручки).

Для покращення інформаційної роботи з пропаганди туристичної діяльності, пам’яток культурної спадщини в сільських та районній бібліотеках діють інформаційні “Куточки туризму”. Для цього відділом культури і туризму передані в бібліотечні заклади туристичні карти, буклети, календарі, книги.

Всі ці заходи проводяться з метою збереження та відродження історико-культурної спадщини українського народу, популяризації туристичних та екскурсійних можливостей Сумського району.

При районному Будинку дітей та юнацтва відділу освіти районної державної адміністрації в 7 загальноосвітніх школах Сумського району функціонує 9 спортивно-туристичних гуртків. Гуртковою спортивно-туристичною роботою охоплено біля 140 вихованців.

Традиційно Будинком дітей та юнацтва проводяться районні спортивно-туристичні заходи:

- чемпіонат району зі спортивного орієнтування;
- районний туристичний зліт, який проводиться з метою підвищення туристичної майстерності, оздоровлення дітей, підготовки команд до участі в обласних змаганнях;
- навчальні туристичні збори-привали;
- керівниками туристичних гуртків БДЮ здійснюються одноденні, багатоденні походи по району, області; категорійні походи до Криму та Карпат;
- туристичні команди БДЮ постійно беруть участь в обласних змаганнях з техніки туризму;
- члени пошукових загонів загальноосвітніх шкіл Сумського району здійснюють походи територією рідного краю з метою збору матеріалів на маршрутах туристсько-краєзнавчих експедицій “Материнські доли”, “Історія міст і сіл”, “Пізнай свою країну”, “Шляхами подвигу і слави”, та інші;
- у загальноосвітніх школах проходять тижні туристсько-екскурсійної діяльності, присвячені Всесвітньому Дню туризму. В рамках тижня проводяться змагання, естафети,

організуються екскурсійні поїздки, походи, подорожі з метою вивчення історії рідного краю, довкілля.

Газета “Вперед” постійно інформує населення Сумського району про туристичну діяльність відділів культури і туризму, освіти, про об’єкти культурної спадщини, висвітлює матеріали з популяризації внутрішнього туризму. На шпальтах районної газети широко висвітлюється інформація туристичної направленості.

Проте, маючи вигідне географічне розташування, багаті природно-туристичні ресурси, володіючи унікальною історико-культурною спадщиною Сумський район поки ще не стає повноцінним учасником на туристичній арені. Найбільш стримуючим фактором, що негативно впливає на збільшення потоку туристів в район, є недостатній розвиток туристичної інфраструктури, включаючи питання реконструкції та будівництва закладів розміщення туристів, ремонту автошляхів, облаштування місць короткочасного відпочинку туристів, відсутність сучасних закладів комплексного обслуговування туристів: готелів, мотелів, кемпінгів, туристичних баз, тощо. Потребують ремонту дороги по основних туристичних маршрутах, є необхідність забезпечення автомобільних доріг туристичною, сервісною та інформаційною структурою (відсутність рекламних щитів та єдиної системи маркування автошляхів щодо об’єктів туризму). Район відчуває потребу в залученні інвестицій на реконструкцію матеріально-технічної бази оздоровлення. Потребують реставрації більшість пам’яток архітектури та історії.

До проблем, що підлягають вирішенню для забезпечення розвитку туризму району, належать:

- низький рівень конкурентоспроможності районного туристичного та рекреаційного продукту;

- відсутність належної інфраструктури для туристичних відвідувань значної частини природних територій та об’єктів культурної спадщини;

- недостатній рівень розвитку спеціалізованої інфраструктури туризму;

- відсутність ефективної системи захисту прав та інтересів туристів, забезпечення безпечних умов на об’єктах туристичних відвідувань і за напрямками туристичних маршрутів.

Програмою передбачається здійснення комплексу заходів щодо формування конкурентоспроможного районного туристичного та рекреаційного продукту, розвитку кадрового потенціалу сфери туризму, формування позитивного іміджу Сумського району, розвитку міжнародного співробітництва, розбудови туристичної інфраструктури.

Для успішного розвитку сфери туризму необхідно поєднати зусилля всіх гілок влади, а також забезпечити належне фінансування цього процесу, що можливо лише шляхом прийняття Програми.

3. Мета Програми

Метою Програми є розвиток та вдосконалення туристичної галузі району, оптимізація використання туристичних ресурсів. Створення регіонального туристичного продукту, здатного максимально задовольнити туристичні потреби мешканців району та його гостей, створення сприятливих умов для залучення інвестицій, сучасної інфраструктури туризму, ефективного використання природного історико-культурного та туристсько-рекреаційного потенціалу, забезпечення умов для повноцінного асортименту туристичних послуг.

4. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми, обсягів та джерел фінансування, строки та етапи виконання Програми

4.1. Шляхи і засоби розв'язання проблеми

Проблема розвитку туризму в районі може бути вирішена шляхом:

- ініціювання формування туристичного простору високої привабливості шляхом розроблення та впровадження конкурентоспроможного регіонального туристичного продукту на основі наявних туристичних та рекреаційних ресурсів;
- впровадження туристичних маршрутів і тематичних екскурсійних програм;
- сприяння розвитку спеціалізованої туристичної інфраструктури, здатної забезпечити стійкі темпи зростання туристичних потоків;
- сприяння створенню умов для залучення інвестицій у розвиток туристичної галузі;
- сприяння створенню системи підвищення кваліфікації кадрів для підприємств, установ і закладів сфери туризму;
- сприяння формуванню позитивного туристичного іміджу району, розвитку міжнародного співробітництва у сфері туризму;
- сприяння формуванню взаємодії державних органів управління, суб'єктів малого та середнього підприємництва для забезпечення синхронізованого розвитку як окремих видів туризму, так і єдиного туристично-рекреаційного комплексу;
- реконструкції та модернізації відпочинкових і туристичних закладів, реставрації та відбудови пам'яток історії та культури;
- реконструкція автомобільних доріг по основних туристичних маршрутах;
- підвищення ефективності використання рекреаційних ресурсів та об'єктів історико-культурної спадщини;
- організації туристично-оздоровчої та екскурсійної роботи серед учнівської молоді та населення;
- визначення земельних ділянок для створення відповідної туристичної інфраструктури, у тому числі для будівництва готелів, мотелів, парків розваг з залученням інвестиційних проектів;

- підвищення якості та розширення асортименту туристичних послуг;
- розвитку сільського туризму, сприяння створенню сільських садиб, що приймають туристів;
- розроблення та впровадження комплексу заходів щодо безпеки туристів при проведенні масових заходів та під час виникнення надзвичайних ситуацій, небезпечних для життя туристів;
- підготовки та випуску якісної рекламної продукції туристичної тематики.

4.2. Обсяги та джерела фінансування Програми

Заходи Програми реалізуються в межах коштів районного бюджету та можливостей місцевих бюджетів. Крім того, можливе додаткове залучення коштів суб'єктів підприємництва усіх форм власності, громадських організацій, цільових кредитів банків, міжнародної технічної допомоги, інвестиційних коштів, інших джерел, незаборонених чинним законодавством.

Головним розпорядником коштів районного бюджету, передбачених на виконання Програми, визначається відділ культури і туризму Сумської районної державної адміністрації.

Для розв'язання проблем галузі необхідно в цілому 471 тис. гривень, у тому числі за джерелами фінансування: районний бюджет – 395 тис. гривень, сільські, селищні бюджети - 76 тис. гривень.

4.3. Строки та етапи виконання Програми

Програма виконується в два етапи. Термін дії Програми 2011-2015 роки. На першому етапі (2011-2012 роки) передбачається:

- створення дієвої моделі управління галуззю;
- розроблення проектів програм розвитку туризму на територіях сільських та селищних рад та їх прийняття;
- формування конкурентоспроможного регіонального туристичного та рекреаційного продукту;
- формування позитивного туристичного іміджу району, популяризація туристичного потенціалу району.

На другому етапі (2013-2015 роки) передбачається:

- сприяння створенню системи підвищення кваліфікації кадрів для підприємств, установ і закладів сфери туризму;
- розвиток спеціалізованої туристичної інфраструктури;
- розвиток міжнародного співробітництва у сфері туризму.

Реалізація передбачених Програмою заходів сприятиме створенню сучасної туристичної інфраструктури, збільшенню частки в'їзного туризму, що вплине на розвиток таких видів економічної діяльності, як транспорт,

роздрібна торгівля, будівництво, зв'язок, страхування, фінансове посередництво, діяльність у сфері відпочинку, розваг, культури та спорту тощо, пожвавить місцеву економіку, створить додаткові постійні та сезонні робочі місця, стимулюватиме розвиток народних ремесел та культурної спадщини.

5. Перелік завдань і заходів Програми та результативні показники

Основними завданнями програми є:

- реалізація політики держави у сфері туризму;
- удосконалення системи управління сферою туризму на рівні району;
- сприяння створенню оптимального середовища розвитку туризму в регіоні;
- створення конкурентоспроможного регіонального туристичного продукту;
- забезпечення умов для повноцінного функціонування суб'єктів туристичної діяльності;
- підвищення якості та асортименту туристичних послуг;
- просвітницька діяльність та освітнє забезпечення розвитку туризму;
- формування і просування туристичного іміджу регіону на внутрішньому та міжнародному ринках;
- забезпечення сталого розвитку туристичної галузі в районі з урахуванням державних інтересів і відповідно до законодавства України та норм міжнародної туристичної практики з метою створення позитивного іміджу Сумського району на загальнодержавному рівні;
- збільшення частки туризму в основних показниках економічного і соціального розвитку;
- збільшення частки в'їзного туризму;
- підвищення якості відпочинку громадян, створення додаткових робочих місць;
- збільшення частки очікуваних доходів від туристичної галузі в районному бюджеті;
- координація дій районної виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, суб'єктів туристичної діяльності, громадських організацій, залучення громадськості для подальшого розвитку туризму в районі;

5.1. Ресурсне забезпечення Програми

тис. гривень

Обсяг коштів, що пропонується залучити на виконання Програми	Етапи виконання програми					У сь о г о витрат на виконання Програми
	І етап		ІІ етап			
	2011 рік	2012 рік	2013 рік	2014 рік	2015 рік	
Обсяг ресурсів, усього, у тому числі:	10	88	117	127	143	485
Районний бюджет	10	69	98	108	124	409
Б ю д ж е т и с і л ь с ь к и х , селищних рад.	-	19	19	19	19	76

5.2. Очікувані результати, ефективність Програми

Реалізація напрямів та виконання завдань розвитку сфери туризму, визначених Програмою, дасть змогу до 2015 року забезпечити:

- зростання потоку внутрішніх туристів;
- зростання потоку в'їзних туристів;
- збільшення обсягу туристичних послуг;
- зростання авторитету Сумського району як туристичного регіону;
- залучення інвестицій у розвиток інфраструктури туризму;
- активізацію туристичної діяльності, взаємозв'язок інфраструктури туризму з іншими сферами соціально-економічного та культурного розвитку області;
- створення умов для впровадження ефективної інформаційної політики з підтримки регіонального туристичного продукту на внутрішньому та Всеукраїнському туристичних ринках;
- розвиток народних ремесел, культурної спадщини, розширення виробництва сувенірної продукції, що в свою чергу дасть можливість отримати додаткові фінансові ресурси в місцевий бюджет;
- посилення рівня безпеки туристів;
- підвищення рівня привабливості та пристосованості до потреб туризму об'єктів історико-культурної спадщини;
- забезпечення сфери туризму кваліфікованими кадрами.

Реалізація Програми дасть змогу створити якісний туристичний продукт, здатний максимально задовольнити потреби населення, забезпечити комплексний розвиток туристичної сфери, створить передумови для залучення іноземних інвестицій, сприятиме ефективному туристичному обміну та збільшенню потоку туристів, виготовленню високоякісної рекламної продукції про туристичні можливості району та поліпшенню якості екскурсій, збільшенню кількості екскурсантів, поліпшенню умов

відпочинку та оздоровлення населення. Результатом виконання заходів Програми буде зростання іміджу району, як туристичного краю, в Україні.

6. Напрями діяльності та заходи Програми

Напрями діяльності та заходи Програми наведено в додатку до Програми.

7. Координація та контроль за ходом виконання Програми

Координація та контроль за виконанням Програми покладається на Сумську районну державну адміністрацію в особі відділу культури і туризму.

Управління і відділи районної державної адміністрації та інші учасники Програми забезпечують реалізацію заходів, аналізують хід виконання основних її завдань та щороку впродовж 2012-2016 років до 15 січня подають відповідну інформацію відділу культури і туризму районної державної адміністрації.

Відділ культури і туризму Сумської районної державної адміністрації здійснює контроль за станом впровадження і реалізації заходів цієї Програми та щороку впродовж 2012-2016 років до 15 лютого подає узагальнену інформацію районній раді про стан виконання Програми.

Додаток
до Програми

Напрями діяльності та заходи Програми

№ з/п	Назва напрямку діяльності (пріоритетні завдання)	Назва заходу	Строк виконання заходу	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування тис. гривень					Очікуваний результат	
						усього	I етап		II етап			
							2011	2012	2013	2014		2015
1.	Сприяння створенню якісного туристичного продукту	1.1 Розроблення та впровадження нових туристично-екскурсійних маршрутів історико-краєзнавчої, літературно-мистецтвознавчої, історико-релігієзнавчої, природничої та іншої тематики	2011-2015 роки	Відділ культури і туризму, відділ освіти Сумської районної державної адміністрації разом з туристичними агенціями Сумської області.	Районний бюджет	19	-	3	5	5	6	Підвищення якості екскурсій по Сумському району. Збільшення кількості екскурсійних поїздок
		1.2 Розроблення та впровадження спортивно-оздоровчих туристичних маршрутів для різних вікових категорій громадян	2011-2015 роки	відділ у справах молоді та спорту, відділ культури і туризму Сумської районної державної адміністрації за участю туристичних організацій області та Федерації спортивного туризму у Сумській області.	Районний бюджет	33	-	3	10	10	10	Поліпшення умов відпочинку

2.	Створення якісних умов для відпочинку	Облаштування зон короткочасного відпочинку на основних туристичних маршрутах	2011-2015 роки	Виконавчі комітети сільських, селищних рад, відділ містобудування, архітектури та житлово-комунального господарства.	У межах фінансування	-	-	-	-	-	-	Поліпшення умов відпочинку
3.	Сприяння розвитку матеріальної бази туризму.	3.1.Проведення реконструкції автомобільних доріг на основних туристичних маршрутах району: Суми – Юнаківка, Суми – Косівщина, Суми – Низи, Суми – Кияниця – Хотінь	2011-2015 роки	Філія райавтодор дочірнього підприємства Сумський облавтодор”.	У межах фінансування	-	-	-	-	-	-	Поліпшення умов пересування по основних туристичних маршрутах району
		3.2.Сприяння у встановленні інформаційних знаків щодо розташування туристичних об’єктів, місць відпочинку, пам’яток історії та культури, а також знаків, що вказують відстань до них.		Філія райавтодор дочірнього підприємства Сумський облавтодор”.	У межах фінансування	-	-	-	-	-	-	Поліпшення умов пересування по основних туристичних маршрутах району

4.	Упровадження заходів щодо безпеки туристів	4.1. Проведення семінарів - тренінгів з безпеки під час надзвичайних подій.	2011-2015 роки	Відділ з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи, відділ культури і туризму, відділ у справах молоді та спорту, відділ освіти райдержадміністрації.	Районний бюджет	20	-	5	5	5	5	Поліпшення безпеки туристів
		4.2. Забезпечення дотримання обов'язкових санітарно-гігієнічних умов у закладах громадського харчування, розташованих на автомобільних шляхах, у місцях масового відпочинку, на автозаправних станціях.	2011-2015 роки	Районна санітарно-епідеміологічна станція	У межах фінансування	-	-	-	-	-	-	Поліпшення безпеки туристів
		4.3. Створення єдиної аварійної служби для забезпечення надання своєчасної та оперативної допомоги туристам на території району у разі виникнення надзвичайної ситуації	2011-2012 роки	Відділ з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи, районний відділ управління МВС України в Сумській області.	У межах фінансування	-	-	-	-	-	-	Поліпшення безпеки туристів

5.	Покращення інформування населення	5.1.Видання туристичних карт, буклетів, календарів серії “Сумський район – туристичний”, іншої друкованої продукції туристичної тематики.	2011-2015 роки	Відділ культури і туризму Сумської районної державної адміністрації.	Районний бюджет	75	10	10	15	15	25	Популяризація турпродукту району. Збільшення потоку туристів.
		5.2. Створення рекламних фільмів із серії “Сумський район – туристичний”.	2013-2015 роки	Відділ культури і туризму Сумської районної державної адміністрації.	Районний бюджет	70	-	-	20	25	25	Популяризація турпродукту району. Збільшення потоку туристів.
		5.3. Висвітлення матеріалів з популяризації внутрішнього туризму в газеті “Вперед”, на сайті Сумського району.	2011-2015 роки	Відділ культури і туризму, сектор з питань внутрішньої політики, відділ освіти, відділ у справах молоді та спорту.	У межах фінансування	-	-	-	-	-	-	Популяризація турпродукту району. Збільшення потоку туристів.
		5.4. Висвітлення рекламних матеріалів туристичної тематики в засобах масової інформації України (телебачення, газети, журнали).	2011-2015 роки	Відділ культури і туризму	Районний бюджет	30	-	5	5	10	10	Популяризація турпродукту району. Збільшення потоку туристів.

		5.5. Участь у регіональних та міжнародних туристичних виставках, салонах, фестивалях	2011-2015 роки	Відділ культури і туризму, управління економіки районної державної адміністрації, виконавчі комітети сільських, селищних рад.	Районний бюджет. Бюджети виконкомів в сільських, селищних рад.	18 12	- -	3 3	5 3	5 3	5 3	Інформування про діяльність туристичної галузі району.
6.	Створення умов для залучення інвестицій	Розроблення інноваційних та інвестиційних проектів в туристичній галузі	2011-2015 роки	Управління економіки, відділ культури і туризму Сумської райдержадміністрації	Районний бюджет, бюджети сільських, селищних рад, кошти інвесторів	24	-	4	5	5	10	Поліпшення умов для відпочинку
7.	Покращення технічного стану туристичних об'єктів.	Проведення ремонтних робіт на об'єктах культурної спадщини Сумського району (Кияницький Паладо-парковий ансамбль, Садиба графа Камбурлея в смт. Хотінь, Юнаківська церква Різдва Пресвятої Богородиці, садибний будинок Кондратьєвих-Суханових в смт. Низи та інші).	2011-2015 роки	Виконавчі комітети сільських, селищних рад, відділ містобудування архітектури та житлово-комунального господарства, підприємства, організації і власники об'єктів культурної спадщини.	У межах фінансування	-	-	-	-	-	-	Підвищення рівня екскурсійного обслуговування, збільшення потоків туристів.

8.	Створення умов для відпочинку дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, учнівської молоді.	Проведення туристично-екскурсійних заходів для дітей - сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, для учнівської молоді.	2011-2015 роки	Відділ освіти Сумської районної державної адміністрації, служба у справах дітей.	Районний бюджет	12	-	3	3	3	3	Піклування про дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування.
9.	Підвищення якості відпочинку населення	Проведення різноманітних туристично-спортивних заходів (зльотів, олімпіад, чемпіонатів).	2011-2015 роки	Відділ освіти, відділ культури і туризму районної державної адміністрації спільно з туристичними організаціями області та Федераціями спортивного туризму в Сумській області.	Районний бюджет	6	-	1	1	2	2	Покращення відпочинку населення.
10.	Розвиток сільського зеленого туризму.	Проведення активної роботи з пропаганди та розвитку зеленого туризму на території сільських (селищних) рад району. Виготовлення буклетів.	2011-2015 роки	Відділ культури і туризму, управління економіки райдержадміністрації.	В межах Фінансування	-	-	-	-	-		Популяризація турпродукту району, збільшення потоку туристів.
				Сільські, селищні ради,	Бюджети сільських, селищних рад	40	-	10	10	10	10	
11.	Розвиток матеріальної бази туризму.	11.1. Розширення та реконструкція приміщення народного музею Л.Українки в с.Косівщина.	2011-2015 роки	Відділ освіти, відділ культури і туризму райдержадміністрації.	Районний бюджет	50	-	20	10	10	10	Популяризація турпродукту району. залучення інвесторів у туристичну розбудову району.

		11.2. Розширення та реконструкція приміщення народного музею ремесел та побуту Слобожанщини в с.Косівщина		Відділ культури і туризму райдержадміністрації	Районний бюджет	20	-	5	5	5	5	
		11.3 Придбання туристичного інвентарю (палатки, кармати, спальники та інше)		Відділ у справах молоді та спорту	Районний бюджет	14	-	4	4	3	3	
12.	Популяризація туристичного потенціалу району	12.1. Проведення прес-конференцій, засідань у форматі “круглих столів”, виступів на радіо та телебаченні	2011-2015 роки	Відділ культури і туризму, сектор з питань внутрішньої політики, управління економіки районної державної адміністрації.	Районний бюджет	18	-	3	5	5	5	Реклама турпродукту, збільшення потоку туристів.
				Виконавчі комітети сільських, селищних рад.	Бюджети сільських, селищних рад	24	-	6	6	6	6	
		12.2. Проведення культурно-просвітньої роботи в бібліотечних закладах району.	2011-2015 роки	Відділ культури і туризму районної державної адміністрації, КЗСРР – Сумська районна бібліотека.	В межах фінансування	-	-	-	-	-	-	Інформування про діяльність туристичної галузі району.
13.	Популяризація туристичного потенціалу району.	Розроблення та прийняття програм розвитку туризму на територіях сільських та селищних рад.	2011-2012 роки	Виконкоми сільських, селищних рад.	В межах фінансування	-	-	-	-	-	-	Розвиток та вдосконалення туристичної галузі району.
Усього:						485	10	88	117	127	143	
У т. ч.						409	10	69	98	108	124	

з районного бюджету											
Сільські, селищні бюджети.					76	-	19	19	19	19	